

خلاصہ مقالہ

اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران و وظایف مودیان | ۱۴۰۴

مالیات بر ارزش افزوده یکی از مهم ترین مالیات های غیرمستقیم در نظام مالیاتی ایران است که تقریباً تمام فعالان اقتصادی را درگیر می کند. در این نظام، مالیات در هر مرحله از زنجیره تولید و توزیع فقط بر ارزش افزوده ایجادشده اعمال می شود و در نهایت، مصرف کننده نهایی پرداخت کننده اصلی آن است.

بر اساس قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ و آیین نامه های اجرایی بعد از آن، اجرای صحیح این مالیات مستلزم ثبت نام در سامانه مالیاتی، دریافت گواهی ارزش افزوده، صدور صورتحساب معتبر، ثبت دقیق اسناد و ارسال منظم اظهارنامه های فصلی است. حتی در دوره های بدون فعالیت نیز ارسال اظهارنامه صفر الزامی است.

نرخ عمومی مالیات بر ارزش افزوده در سال ۱۴۰۴ معادل ۱۰ درصد (شامل مالیات و عوارض) است. با این حال، برخی کالاها و خدمات مانند صادرات، اصل طلا و شمش از پرداخت این مالیات معاف هستند. در حوزه طلا و جواهر نیز فقط اجرت ساخت، سود و حق العمل مشمول مالیات می شود.

روش رسمی محاسبه مالیات بر ارزش افزوده در ایران، روش تفریقی غیرمستقیم (روش صورتحسابی) است. در این روش، مالیات قابل پرداخت از تفاضل مالیات فروش و مالیات خرید محاسبه می شود. در صورت بیشتر بودن مالیات خرید، اعتبار مالیاتی قابل انتقال به دوره های بعد یا قابل استرداد خواهد بود.

بخش قابل توجهی از جرایم مالیات بر ارزش افزوده ناشی از اشتباهات اجرایی است؛ از جمله استفاده از نرخ اشتباه، صدور فاکتور غیرمعتبر، کسر اعتبار هزینه‌های غیرقابل قبول، عدم ارسال اظهارنامه در موعد مقرر و نگهداری نامناسب اسناد. رعایت اصول ساده‌ای مانند به‌روزرسانی نرخ‌ها، صدور فاکتور استاندارد و بایگانی منظم اسناد می‌تواند ریسک مالیاتی را به‌طور قابل توجهی کاهش دهد.

در نهایت، مالیات بر ارزش افزوده اگر به‌درستی مدیریت شود، نه تنها تهدیدی برای کسب‌وکار نیست، بلکه ابزاری مؤثر برای شفافیت مالی، کنترل جریان نقدی و جلوگیری از جرایم غیرضروری محسوب می‌شود.